

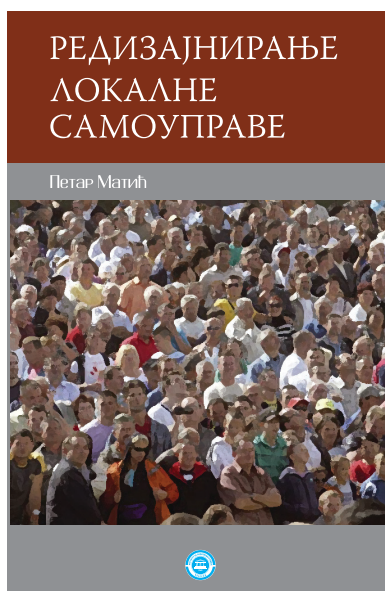

Приказ књиге: Петар Матић,
РЕДИЗАЈНИРАЊЕ ЛОКАЛНЕ
САМОУПРАВЕ
Институт за политичке студије,
Београд, 2012.

УДК 352.07(497.11)(049.3)

Тијана Перић Дилигенски

Монографија Петра Матића, *Редизајнирање локалне самоуправе теоријски и упоредни оквир за модернизацију локалне самоуправе у Србији* представља *state of art* модерне политиколошке теорије о локалној самоуправи у постојећој научно-истраживачкој литератури. Свестан чињенице да је централистички дискурс реликт минулих времена и да је јачање децентралистичких тенденција тренд у политичком и правном хабитусу како модерне Европе тако и остатка глобалног света, Матић бира актуелну и безвремену тему за свој истраживачки рад.

Оно што у целини узев карактерише ову монографију је мултидисциплинарни приступу анализи локалне самоуправе у Ре-

публици Србији, кроз призму институционалног теоријског оквира. Без сваке сумње, аутор ове студије припада плејади политиколога неоинституционалиста који сматрају да су институције поново у моди. Из тог разлога, значајан простор у монографији резервисан је за упознавање читалачког аудиторијума са савременим теоријским тенденцијама у проучавању локалних институција. Примећујемо да је Матић један од ретких истраживача на нашем поднебљу који пише о теорији рационалног избора, социолошком и историјском институционализму и „новом јавном менаџменту“, фокусирајући се на локалне институције и њихове политичке последице.

Матић интегралистички захвата феномен локалне самоуправе, кроз дијалектичко, историјско и компаративно сагледавање локалне самоуправе у политичко-правним системима модерних европских држава. Но, аутор ове студије прави важан корак напред у истраживању овог концепта, перципирајући локалну самоуправу као социолошки и просторни феномен а не само као класичну правну и политиколошку појаву. Овај отклон од традиционалистичког редукционизма пружио је аутору могућност да објективније схвати друштвену целисходност и значај који има локална самоуправа за грађанина модерне епохе, што је посебно важно за савремену демократску политичку теорију.

Користећи метод студије случаја, Матић приступа анализи настанка и еволуцији локалне самоуправе у Србији, почев од отоманског периода, током 19. и прве половине 20. века, у периоду друштвеног самоуправљања локалним заједницама, у време ауторитарног режима током 90-их година, закључно са периодом пост-социјалистичке транзиције (од 2000. године до 2012. године када је објављена ова монографија). Матић критички приступа анализи локалне самоуправе у Србији, детектујући њене мањкавости и могућности за унапређење. Као кључну ману у функционисању локалне самоуправе аутор идентификује политизацију, парткоратију и непрофесионализацију у пружању услуга. У нормативној сфери кључни недостатак представља постојање правних празнина и неусклађеност прописа, што по нашем уверењу може да води производности у њиховој примени на уштрб грађана, који иначе немају велико поверење према локалној самоуправи као институцији.

Посебну пажњу Матић посвећује локалној самоуправи у Европи која се базира на идејним решењима Европске повеље о локалној самоуправи из 1995. године. Значајан простор аутор је

оставио за упознавање читалаца са европским политичким системима и њиховим моделима територијалне организације и локалне самоуправе. Матићева истраживачка пажња била је усмерена на преглед европских система локалне самоуправе и на могућности њихове имплементације и иновирања у Србији. У ауторовој монографији представљени су системи локалне самоуправе у Француској, Швајцарској, Великој Британији, скандинавским земљама, Немачкој и Пољској. Методолошки, сваки од ових система сагледан је кроз лупу територијалне реформе, организације власти, начина финансирања, изборног система, модернизације, међуопштинске сарадње и асоцијације.

Матићев посебан научни допринос постојећем фонду научног сазнања о овој тематици огледа се у анализи сврсисходности примене, односно у својеврсној правној трансплантацији појединих решења система локалне самоуправе из упоредног права у домаће законодавство. Ова монографија нас учи да локална самоуправа у Републици Србији нема значајан степен самосталности попут локалне самоуправе у Француској и Швајцарској; да је енглески систем организације локалне самоуправе у Србији непримењив због његове вишевековне традиције и чињенице да је регулисан обичајним правом а не нормативним актима. С друге стране, Матић примећује да је систем организације власти и расподела надлежности на локалном нивоу у Данској сличан као у Србији, уз значајно виши ниво аутономије. Према Матићевом суду, дизајн локалне самоуправе у Немачкој је готово немогуће трансплантирати у Србију због вишестепене децентрализације, развијености немачке привреде и знатно већег издвајања за потребе локалне самоуправе.

На послетку можемо констатовати да ће се Матићева монографија позиционирати као значајно штиво за студенте свих нивоа студија, креаторе локалних политика, бирократе изабране меритократски а не партократски, научне раднике и све оне који су заинтересовани за упознавање концепта локалне самоуправе на разумљив и надамце занимљив начин.

---

* Овај приказ је примљен 18. 08. 2015. године а прихваћен за штампу на састанку Редакције 23. 09. 2015. године.